

ΓΕΡΓΕΡΗ

7/Θ Δ.Σ. ΓΕΡΓΕΡΗΣ

ΤΑΞΗ Ε΄

ΣΧ. ΕΤΟΣ 2014-2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ	2
ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ	4
ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	6
ΤΟΠΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	8
ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ	10
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	14
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	16
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	19

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Η Γέργερη βρίσκεται στις νότιες υπωρείες του όρους (Κουδούνι) σε υψόμετρο 400 μετρών. Το χωριό απέχει από το Ηράκλειο περίπου 40 χιλιόμετρα. Η Γέργερη είναι δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Γόρτυνας με 1506 κατοίκους. Το όνομα της Γέργερης είναι προελληνικό, όπως και των άλλων χωριών της ρίζας (Νίβρυτος, Πανασσός). Για την προέλευση του ονόματος υπάρχουν πολλές εκδοχές. Κατά μία εκδοχή το όνομα του χωριού οφείλεται στα πολλά γάργαρα νερά που υπάρχουν στην περιοχή ακόμα και σήμερα. Στην περιοχή υπάρχουν πολλές πηγές. Μια από αυτές είναι η πηγή Φουντάνα. Η Φουντάνα είναι η μεγαλύτερη πηγή του χωριού, από την οποία υδρευόταν η αρχαία Γόρτυνα.

Εικόνα 1

Διαδρομή προς το χωριό Γέργερη

Κατά τη δεύτερη εκδοχή ο Εμμανουήλ Λαμπρινάκης στη Γεωγραφία της Κρήτης του 1890 αναφέρει ότι οφείλεται το όνομά της στη λέξη Γέργερος επειδή είναι κτισμένη γύρω γύρω σαν σε λαιμό (Γέργερες ή Γέργες είναι ένα είδος κουδουνιού που έβαζαν στις κασίδες).

Επίσης ιδιαίτερης βαρύτητας είναι η τρίτη εκδοχή ή παρατήρηση, ότι η ρίζα γαρ- στην πελασγική σημαίνει βράχος. Το όνομα λοιπόν Γέργερη μπορεί να προέρχεται από επανάληψη αυτής της ρίζας, δηλαδή το βραχώδες μέρος.

Στα υψώματα επάνω από το χωριό βρίσκεται το μεγαλύτερο πρινοδάσος στην Κρήτη. Είναι το δάσος του Ρούβα, όπου υπάρχει ένα καταφύγιο. Στην περιοχή του Ρούβα βρίσκονται τα <μητάτα> των κτηνοτρόφων της Γέργερης, όπου τον Μάιο διεξάγονται οι <κουρές>. Πρόκειται για το κούρεμα των προβάτων από τους κτηνοτρόφους, που συνοδεύεται από μεγάλο γλέντι.

Εικόνα 2

Το δάσος του Ρούβα

ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Είναι σημαντικό για τους κατοίκους μιας περιοχής να κρατούν τις παραδόσεις και να αναβιώνουν τα έθιμα, γιατί με αυτό τον τρόπο διατηρούν την πολιτισμική τους ταυτότητα. Στη Γέργερη υπάρχουν πολλά έθιμα που κάθε χρόνο αναβιώνουν από τους κατοίκους της και προκαλούν το ενδιαφέρον πολλών ανθρώπων που επισκέπτονται το χωριό απ' όλη την Κρήτη για να τα παρακολουθήσουν.

Στις 3 Μαΐου τιμούμε την μνήμη του Αγίου Γεωργίου του Μεθυστή, που είναι ο πολιούχος Άγιος του χωριού. Την μέρα αυτή αναβιώνει το έθιμο με το άνοιγμα των βαρελιών και την δοκιμή των νέων κρασιών. Το πρωί όλοι οι κάτοικοι πηγαίνουν στην εκκλησία για να παρακολουθήσουν την δοξολογία. Όποιος θέλει πηγαίνει και μια στάμνα με το νέο του κρασί για να το ευλογήσει ο ιερέας. Μόλις τελειώσει η λειτουργία όλοι οι Γιώργηδες που έχουν φέρει κρασί και κρέας το μοιράζουν στον κόσμο. Μετά το κέρασμα ο σύλλογος βαρελοφρώνων κληρώνει ένα βαρέλι κρασί. Μόλις τελειώσει η διαδικασία με λαχνούς όποιος θέλει ακολουθεί την παρέα που γυρίζει το χωριό με όργανα μέχρι το βράδυ.

Εικόνα 3

Η ευλογία των άρτων στην γιορτή του Αγ. Γεωργίου

Ένα ακόμα από τα έθιμα, που είναι γνωστό όχι μόνο στην Κρήτη αλλά και σε όλη την Ελλάδα, είναι τα < αποκριγιώματα >. Την Καθαρά Δευτέρα ο Δήμος Γόρτυνας, ο σύλλογος Γεργιανών Ηρακλείου και ο πολιτιστικός σύλλογος Γέργερης προσπαθώντας να αναδείξουν τα παραδοσιακά έθιμα της περιοχής, που ζουν εδώ και αιώνες και διατηρούνται με πολύ μεράκι από μικρούς και μεγάλους, διοργανώνουν κάθε χρόνο τα < αποκριγιώματα >. Πρέπει να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι για τα περισσότερα από τα δρώμενα αυτά η περιοχή του δήμου Γόρτυνας διεκδικεί την πατρότητα, καθώς δεν συναντώνται σε καμιά άλλη περιοχή της Ελλάδας. Χαρακτηριστικότερο απ' όλα τα δρώμενα είναι ο < αρκουδίστικος χορός > που έχει τις ρίζες του σ' αυτόν τον τόπο και είναι ένα έθιμο, μια λαϊκή τελετή, που χαρακτηρίζει το αποκριάτικο ξεφάντωμα με την συνοδεία σε ρυθμό μοναδικό και με έναν ιδιαίτερο χορό βασισμένο σε ξεχωριστή δομή και βήματα, δημιουργώντας ταυτόχρονα πανδαιμόνιο από τον εκκωφαντικό ήχο κουδουνιών. Επίσης κάποια από τα καθιερωμένα δρώμενα είναι η "κηδεία", το "όργωμα σπόρου", ο "γάμος" και τα "μουτζουρώματα". Τα αποκριγιώματα συμβαίνουν όπως κάθε χρόνο στον κεντρικό δρόμο της Γέργερης. Με την αυθόρμητη συμμετοχή κάθε παρευρισκόμενου κερνούν άφθονο κρασί, πλούσια εδέσματα και υπάρχει ολόημερο κρητικό γλέντι.

Εικόνα 4

Το έθιμο του γάμου στα "αποκριγιώματα"

ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Είναι ξεχωριστά τα προϊόντα της γης των ανθρώπων. Λίγα αλλά εκλεκτά και μοναδικά. Στη Γέργερη θα βρείτε πολλά ξεχωριστά και σπάνια προϊόντα σε τυποποιημένη μορφή, όπως μέλι, ελιές, άγριες αγκινάρες, γλυκά κουταλιού, καλτσούνια, χόντρο, παξιμάδια και αρωματικά φυτά.

Η κουζίνα της περιοχής αποτελεί κλασική έκφραση της κρητικής διατροφής. Επειδή σε αυτήν την περιοχή δεν υπάρχει μεγάλη τουριστική κίνηση, κάθε εποχή θα βρείτε την αυθεντική κρητική διατροφή με τα αυθεντικά και ανόθευτα τοπικά προϊόντα. Στα παραδοσιακά καφενεία του χωριού μπορείτε να δοκιμάσετε μεζέδες που δύσκολα τους συναντάς αλλού όπως τηγανητά άγρια σφαράγγια, αβρωνιές, χοχλιούς μπουμπουριστούς, πικρόβρουβες με κουκιά, ασκορδουλάκους, ασκόλυμπους και πολλά άλλα.

Εικόνα 5

Παραδοσιακά τοπικά προϊόντα

Εκτός από τα ξεχωριστά και σπάνια προϊόντα στη Γέργερη υπάρχουν και πολλά εργοστάσια. Ένα από τα πιο σημαντικά εργοστάσια είναι το εργοστάσιο νερού του Ρούβα. Στους πρόποδες του Ψηλορείτη ,από τις πηγές της Γέργερης αναβλύζει το βασικότερο αγαθό της ζωής, το νερό. Ιδανικά φιλτραρισμένο από τα τρία καλύτερα νερά της γης με ιδιαίτερα χαρίσματα, καθαρό, ελαφρύ, υγιεινό ικανοποιεί όλες τις απαιτήσεις του καταναλωτή σε θέματα ποιότητας και υγιεινής. Αυτό το αγαθό που η φύση έχει χαρίσει απλόχερα εδώ και χιλιάδες χρόνια η <Αναπτυξιακή Εταιρία Γέργερης Α.Ε > το προσφέρει ολοζώντανο εμφιαλώνοντας το με τα πιο σύγχρονα μηχανήματα και με τις πιο αυστηρές προδιαγραφές υγιεινής, για να μπορεί ο καθένας να το απολαμβάνει. Η άριστη ποιότητά του, η άρτια οργάνωση της εταιρίας, η λειτουργία της με τον πιο σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό, έχουν φέρει το νερό <ΡΟΥΒΑΣ> στην πρώτη θέση στην αγορά της Κρήτης όπου και παραμένει επί πολλά χρόνια.

ΤΟΠΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Η Γέργερη είναι μια ορεινή περιοχή και γι' αυτό δεν υπάρχουν τουριστικά επαγγέλματα. Υπάρχουν όμως πολλές οικοτεχνίες τυποποίησης μελιού, γλυκών, άγριων βοτάνων, αρτοπαρασκευασμάτων, εμφιάλωση κρασιού και νερού, τυποποίηση τυροκομικών προϊόντων. Επίσης υπάρχει ο γυναικείος συνεταιρισμός του Ρούβα ο οποίος παράγει προϊόντα αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής με υλικά και συνταγές της περιοχής.

Εικόνα 6

Κτηνοτροφία, η κύρια απασχόληση

Οι περισσότεροι κάτοικοι ασχολούνται με την γεωργία, την κτηνοτροφία και την μελισσοκομία. Έχουν μεγάλες εκτάσεις γύρω απ' το χωριό ως και τα νότια παράλια, για να εξασκούν το επάγγελμά τους. Επίσης στο εργοστάσιο του " ΡΟΥΒΑ " απασχολούνται περίπου 40 άτομα από την περιοχή.

Τα παλαιότερα χρόνια υπήρχαν περισσότερα επαγγέλματα με τα οποία ασχολούνταν οι κάτοικοι της περιοχής τα οποία σήμερα λόγω της τεχνολογικής ανάπτυξης και διαφόρων συνθηκών δεν υπάρχουν ή τείνουν να εκλείψουν (αγωγιάτης, νεροκόπος, ξυλοκόπος, τσαγκάρης).

Εικόνα 7

Παραγωγή μελιού

ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ο Άγιος Γεώργιος είναι ο ενοριακός ναός και βρίσκεται περίπου στο μέσο του χωριού. Ανεγέρθη το έτος 1900 με δαπάνη από βορές των κατοίκων. Είναι δίκλιτος, βασιλικού ρυθμού. Το ένα κλίτος είναι αφιερωμένο στη μνήμη του αγίου Γεωργίου του τροπαιοφόρου οπού είναι ο καθεδρικός ναός και πολιούχος του χωριού. Το άλλο κλίτος είναι αφιερωμένο στην μνήμη των παμμεγίστων ταξιαρχών Γαβριήλ και Μιχαήλ. Ο ναός γιορτάζει στις 3 Νοεμβρίου, ημέρα ανακομιδής των λειψάνων του αγίου. Το άλλο κλίτος γιορτάζει στις 8 Νοεμβρίου, στη μνήμη των ταξιαρχών.

Εικόνα 8

Άγιος Γεώργιος

Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Το παρεκκλήσι του ιερού ναού του Σωτήρος βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του χωριού και ανεγέρθη με δαπάνες και δωρεές των πιστών. Είναι τρίκλιτος , βυζαντινού ρυθμού, τρούλο που στο μεγαλύτερο μέρος του είναι αγιογραφημένος. Το πρώτο κλίτος, το κεντρικό, είναι αφιερωμένο στην Υπαπαντή, το δεύτερο, προς αριστερά όπως βλέπουμε, είναι αφιερωμένο στους τρεις Ιεράρχες και το τρίτο, από δεξιά, αφιερωμένο στην Αγία Μαρίνα. Ο ναός γιορτάζει στις 2 Φεβρουαρίου ημέρα της Υπαπαντής, στις 30 Ιανουαρίου των τριών Ιεραρχών και 17 Ιουλίου της Αγίας Μαρίας.

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (ΚΕΡΑ)

Ο ιερός ναός της Παναγίας Κεράς είναι ένα εκκλησάκι που βρίσκεται ανατολικά του χωριού στην τοποθεσία χανουτιά, στο δεύτερο κοιμητήριο της ενορίας κοντά στον τόπο του μαρτυρίου των 25 εκτελεσθέντων Γεργιανών που έδωσαν τη ζωή τους και έχυσαν το αίμα τους για την ελευθερία. Χτίστηκε το 1443 και είναι βασιλικού ρυθμού με αγιογραφία. Στα χρόνια της γερμανικής κατοχής ο ναός πυρπολήθηκε και καταστράφηκε. Ο ναός γιορτάζει στις 15 Αυγούστου.

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΩΤΗΡΟΣ

Ο ναός αυτός είναι ένα ακόμα παρεκκλήσι και βρίσκεται ακριβώς κάτω από τον ιερό ναό της Υπαπαντής. Ανεγέρθη με δαπάνες των κατοίκων της εποχής και ανακαινίστηκε πριν μερικά χρόνια. Είναι βασιλικού ρυθμού, χτισμένος με πέτρες, δίκλιτος και αφιερωμένος στην Μεταμόρφωση του Σωτήρος και στα Εισόδια της Θεοτόκου. Ο ναός γιορτάζει στις 6 Αυγούστου και στις 21 Νοεμβρίου. Πρέπει να αναφερθεί ότι στο ναό αυτό την περίοδο της τουρκοκρατίας και κατά τη διάρκεια της Θείας Λειτουργίας, σφαγιάστηκαν ο ιερέας Γεώργιος Κυριακίδης και 12 Γεργιάνοι και πρόσφατα η εκκλησία μας τους ανακήρυξε αγίους.

Εικόνα 9

Μεταμόρφωση Σωτήρος

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ

Είναι ένα ακόμα παρεκκλήσι που υπάρχει στο χωριό. Ο ναός αυτός βρίσκεται στη νοτιοανατολική πλευρά, δεξιά του κεντρικού δρόμου και είναι χτισμένος πάνω στα βράχια. Είναι βασιλικού ρυθμού, χτισμένος το 1900. Ο ναός γιορτάζει στις 20 Ιουλίου, ημέρα που εκοιμήθη ο άγιος.

Εικόνα 10

Προφήτης Ηλίας

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Το 1870 στην περιοχή της Πάνω Ρίζας ιδρύεται το πρώτο σχολείο με έδρα την Γέργερη. Αυτό συνέβη διότι στο χωριό υπήρχε δάσκαλος, ο Μιχαήλ Κυριακίδης, ο οποίος δίδαξε για πρώτη φορά στο νεοϊδρυθέν σχολείο. Το σχολείο χτίστηκε με την αρωγή των χωριανών, και μάλιστα ήταν ευρύχωρο και κανονικό, πράγμα σπάνιο για την εποχή του.

Το 1983 κατεδαφίστηκε για να κτιστεί και να λειτουργήσει από το 1984 με τη μορφή που έχει σήμερα. Το εμβαδόν του οικοπέδου είναι 2530 τ.μ και η συνολική καλυμμένη επιφάνειά του σε υπόγειο, ισόγειο, α΄ όροφο και αίθουσα πολλαπλών χρήσεων είναι 1720 τ.μ. Το δημοτικό σχολείο Γέργερης λειτουργεί ως 7/θ και συστεγάζεται με το νηπιαγωγείο Γέργερης που είναι 2/θ. Στο σχολείο φοιτούν μαθητές από την Γέργερη, τη Νίβρυτο, τον Πανασό, τα Μετόχια και τα Απομαρμά. Τη σχολική χρονιά 2014-2015 φοιτούν στο σχολείο 108 μαθητές.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δαμιανάκης Αθανάσιος

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

Α΄ τάξη : Τρυπιδάκη Αριστέα

Β΄ τάξη : Ανδρεάδου Ειρήνη

Γ΄ τάξη : Καμπουράκη Ευαγγελία

Δ΄ τάξη : Δελαπόρτα Μαρία

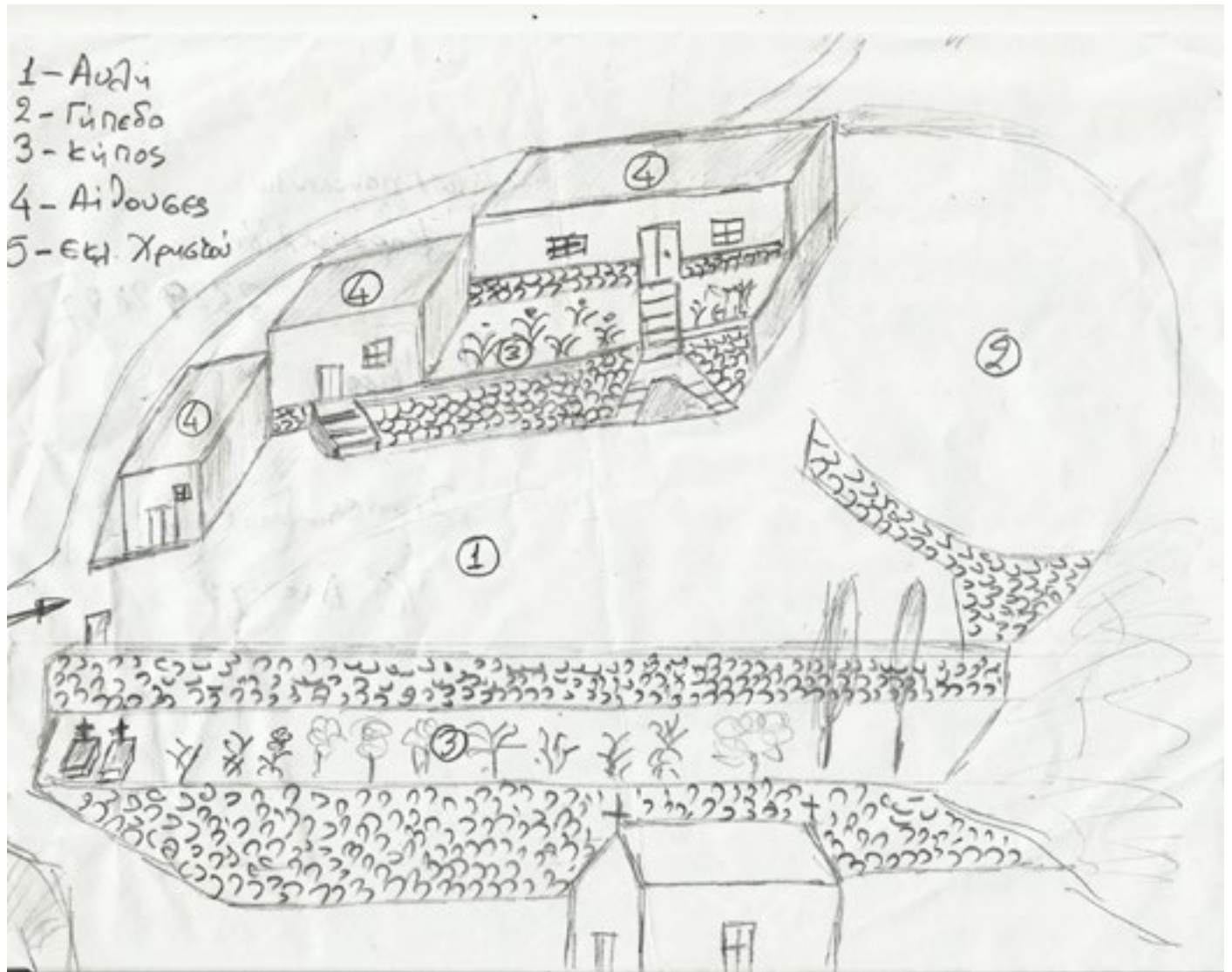
Ε΄ τάξη : Παπαδόπουλος Τηλέμαχος

ΣΤ΄ τάξη : Κεφοκέρη Δήμητρα

ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΤΜΗΜΑ

Κορνελάκη Χαρά

Εικόνα 11

Σχέδιο του Δ.Σ. Γέργερης όπως ήταν παλιά

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Εικόνα 12

Μάι Βρύση

Εικόνα 13

Φουντάνα

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Εικόνα 14

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας

Εικόνα 15

Πέρα Βρύση

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Εικόνα 16

Άγαλμα Σήφη Αναστασιάκη

Εικόνα 17

Άγαλμα Μαστραγά

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όπως μπορεί να καταλάβει κανείς το βιβλίο αυτό είναι δουλειά των μαθητών της Ε' τάξης του Δ.Σ. Γέργερης, οι οποίοι με μεράκι, κόπο και αγάπη για τον τόπο τους συνέλλεξαν πληροφορίες, πήραν συνεντεύξεις από κατοίκους και φωτογράφισαν μνημεία και κτήρια της περιοχής.

Γι' αυτό λοιπόν ζητάμε από τους αναγνώστες επιείκεια για τυχόν παραλήψεις.

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ

Ζαχαράκης Γεώργιος

Μυσιρλάκης Ανδρέας

Κακουλάκη Μαρία

Παλαμιανάκης Χρυσοβαλάντης

Κατσαμάνη Χρυσάνθη

Πετράκης Ραφαήλ

Καψάλης Γεώργιος

Σταματάκη Σταματία

Κουγιουμουτζάκης Άγγελος

Τσακαλάκη Σοφία

Κωνσταντακάκη Κωνσταντίνα

Φραγκιαδάκη Άννα

Μανασάκη Ελένη

Χαλκιαδάκης Γεώργιος

Μουζουράκη Ελένη

Χαλκιαδάκη Τερψιχόρη

Μπέκια Καλομοίρα

Ο δάσκαλος : Παπαδόπουλος Τηλέμαχος